

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKLAPJA

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Előfizetési ár egy évre 2 frt, félévre 1 frt.

A méhészetre vonatkozó közlemények
a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez
czimzendők.
Kolozsvár, (Belmagyarutca 2. sz.)

Rendes tagok 2 frt, köri tagok 1 frtot
fizetnek,
melyért a „Méhészeti Közlöny“-t
ingyen kapják.

Kéziratok nem adatnak vissza.

A budapesti vándorgyűlés és méh. kiállítás.

A Budapesten ez évben tartandó vándorgyűlés és méhészeti kiállítás érdekében célyesen foly a munka. A végrehajtó bizottság sűrűn ülésezik s ugyszólva szakadatlanul foly a munka a nagy horderejű kiállítás sikere érdekében.

A folyó évi márcz. hó 22-én Budapesten tartott végrehajtó bizottsági ülésben résztvettek egyletünk küldöttjei is. Elnökölt Máday Izidor, földmivelésügyi ministeri osztálytanácsos, jelen voltak: Németh Imre, ministeri tanácsos és a budapesti kereskedelmi muzeum igazgatója, Borszéki Soma, min. osztálytanácsos, Vámosy Mihály, Gergely Kálmán, Binder Iván, Matuska István, Hummel Nándor, Decker Aladár, Knipfer Ede, Ráczy János, Stalmár László, továbbá egyletünk választott kiküldöttjei közül Bodor László alelnök, Turcsányi Gyula szerkesztő és Csiki J. János műlépgyár-igazgató.

A tanácskozásnak kiválóan érdekes tárgyai voltak. Megállapították a kibocsájtandó meghívó szövege, költségvetés és a kiállítás programja. Rövid idő alatt kézhez kapják méhésztársaink a meghívókat és programmot, de addig is, tájékoztatásul megemlítjük, hogy a kiállítás főbb tárgyai lesznek: méz, méhészeti ipari termékek, viasz nyers és feldolgozott állapotban, kaptár, méztartó edények, élő méhek, méhészeti eszközök, irodalom. A kiállítás szept. 30-án nyílik meg, négy napig tart a kiállítás és a mézvásár okt. 31-ig. A kiállítás tartama alatt is lehet vásárolni, de a tárgyak csak

Az „Erdélyi Gazda“ önálló melléklete.

a kiállítás bezártával szállíthatók el. A kiállító térdíjt nem fizet, a szükséges állványokat is díjtalanul adja át a keresk. muzeum; a kiállítási tárgyak oda- és visszaszállításánál a magyar államvasút vonalain 50% szállítási kedvezmény adatik, tehát oly kedvezményekben részesíttetnek a kiállítók, minőt, ha az eddigi kiállítások során végig tekintünk, aligha találunk. Eme kedvezményekkel szemben a nagy anyagi áldozattal járó kiállítás költségeihez annyiban járulnak a kiállítók, hogy a kiállítás lezárta után elárusítandó tárgyak vételárának 10%-a a keresk. muzeum javára jutalék gyanánt levonatik (a kiállítás tartama alatt eladandó tárgyak árát levonás nélkül vendi kézhez a kiállító). A jutalmak következőleg állapítottak meg: I. Állami díjak: 3 arany-, 10 ezüst-, 25 bronzérem. II. Egyleti díjak: 3 arany-, 20 ezüst-, 50 bronzérem. III. Pénzbeli jutalmak: 3 díj egyenként 5 db arany. 8 díj egyenként 3 db arany. 15 díj egyenként 1 darab arany. 50 díj egyenként 3 ezüst forint. Ezeket kívül elismerő oklevelek. A bíráló bizottság a vándorgyűlés és az előkészítő bizottság tagjaiból fog alakíttatni, olyképen, hogy abban képviselve lesznek mindama államok, melyekből kiállítók jelentkeztek.

A fennebbi jutalomtételek akkora összeget képviselnek, a mekkorát még egy vándorgyűlés sem áldozott hasonló célra.

Az élénk tanácskozás ezen folyamából kitűnik, hogy a bizottság minden tagja az ügysző méltó lelkesedéssel munkálkodik a fontos cél érdekében, minek sikere annál bizonyosabb, mert ugy a földmivelés-, mint a kereskedelemügyi ministerium hathatós támogatásának lelkesedésre buzdító jeleit tapasztaltuk e tanácskozásban is.

Ugyanezen alkalommal helyesléssel fogadtatott küldötteink azon előterjesztése, hogy az erdélyrészi méh.-egylet tagjai részéről kiállítandó tárgyakat együvé csoportosítja, mely csoportban foglalnak helyet köreink is.

Midőn tehát örömmel teszünk tudósítást, hogy a központban a rendezés munkája szakadatlan foly — a kiállításban résztvenni szándékozó méhésztestvéreket is figyelmeztetjük a munkára.

Reméljük és hisszük, hogy az erdélyrészi méhészegylet önzetesen tekinthetend szét majd abban a teremben, hol a törekvés, munka, szorgalom és haladásról kell tanuságot tenni.

A méztermények legelőnyösebb értékesítése és azokra vonatkozó gyakorlati útmutatások.

Gyomor- és bélhurut esetében az élvezett méz erjedésbe megy át, tej-, eczet-, vaj-sav s más hasonló bomlási termékek képződése mellett, mit gyomorégés szokott jelezni.

Mások ép gyomor daczára sem élvezhetik a mézet, miután u. n. idioszinkrasiával viseltetnek vele szemben, épugy mint némelyek a szamóca, meggy, rák stb. iránt, melyeknek élvezetér lázal járó vörös kiütést kapnak.

De e kivételektől eltekintve, a mézet izletes, könnyü tápszernek kell tartanunk, melynek élvezete kiváltkép gyermekekneknek, kiknél a hőproductio nagyon élénk s kiknél a fehérsye- és zsirnemü anyagok kimélése a test növekedése érdekében kívánatos, mélegén ajánlható.

3. Mézitalok.

A mézitalok készítése nem új találmány. Az öreg Homer tanúsága szerint a búbájós Kyrke már több mint 3000 évvel ezelőtt sárga mézzel édesítve nyujtá Odysseus társainak a Smyrna körül termett prami bort s a görög földmivelő is ezen methodus szerint édesíté fanyar borát.

A rómaiak lakomáinál is nagy szerepet vitt a boros kancsó mellett a mézes kupa, sőt a bornak édesítése mézzel Spanyolországban egész napjainkig fennmaradt.

A rómaiak mézből számos italt tudtak készíteni. Ilyen volt az aqua mulsa — mézviz, a mulsum — mézbor, ó borból és finom mézből készítve, melyet a triumphus ünnepeinél a katonák közt szoktak kiosztani, kedvelék az oenomelt, mi java must és mézből állott a rhodomelt, rózsanedv és méz keverékét, s a melitist, melyet fanyar mustból, mézből és sóból készítettek. A hydromel vagy medum, aqua meletti — mézsör, esővizből, sóból és főtlen mézből készült s nem kevésbé becses volt, mint az oxymel — mézeczet.

A germán és szláv népek is már a legrégebb időtől kezdve mézből készíték kedvelt nemzeti italukat s hogy mily nagy mennyiségben fogyaszták a mézsört, arról tanuságot tesznek az ó-éjszaki hősének, főleg mind két Edda.

Priscus szerint az 5-ik században a dákok, Erdély akkori lakói, bor helyett szintén mézsört ittak.

A középkorban folyton divott a mézsör élvezete, a mi Nagy Károly alatt nagyon általánossá lett.

Világi és egyházi urak udvaraiban nagy mézsör-főződékek állítottak, sőt ezeknek birtokosai Habsburgi Rudólf és néhány utóda alatt külön privilegiumokat nyertek.

Később az árpasör kiszorítá a mézsört a közéletből; de Dániában, Skandináviában s a keleti szláv tartományokban ma is jelentékeny mézitalt fogyasztanak, míg nálunk csak keveset.

Miután azonban mézitalok készítése a méz értékesítésének egyik, ma még tényleges értékén alul becsült, módszerét képezi, nem tartom feleslegesnek néhány válogatott előírást közölni.

*

A mézet leggyakrabban sör-, bor- és eczet-készítésre alkalmazzák, de készíthetni belőle limonadét, pezsgőt, likört stb. A mézsör komló és élesztő segélyével készül; nem erjed ki teljesen, miért folyton szénsavat fejleszt és forr. Soká nem tartható el, mert megcetzesedik s élvezhetlenné válik.

Ezzel szemben a mézbornál tökéletes erjedést czélozunk, hogy az összes cukortartalom borszesszé alakuljon át s a bor hosszasan elálljon.

Ha a mézbor erjedését megszakítjuk, vagy lefejtéskor erjanyagot adunk hozzá, mézpezsgőt nyerünk, mely nem áll el oly sokáig, mint a teljesen kiforrott bor.

A mézlimonade a mézsör egy neme.

Általános szabály, hogy a jó mézital sem túl édes, sem mézizü ne legyen.

Lássuk ezek után az egyes italok készítését.

1. Mézsör.

Mézsör készítéséhez a mézmaradékokat tiszta hordóba összegyűjtjük, gyakran felkavarjuk, majd finom szőrszítán átszűrjük s üstbe öntve s enyhe tűzön a képződő hab leszedése mellett mintegy jó óra hosszágig főzzük. Most minden 25 l. mézvizre egy maréknyi komlót adunk, még egy óráig főzzük s azután tiszta ruhán át hordóba szűrjük. A szüredékhez kevés seprőt adunk s felrázva más hordóba töltjük s erjedés végett meleg helyre tesszük. Feltöl-

tésre pár litert üvegekben külön conserválunk. Az erjedés megszűntével a mézsört üvegekbe huzzuk s eldugaszolva pinczébe helyezük.

Az így készült sör pár nap múlva iható s egészséges italul szolgál, főleg nyári hőségben. (W. Schultze.)

2. Mézlimonade.

Minden 10 l. vizre $\frac{1}{2}$ —1 kgm mézet veszünk s az így készített mézvizet felforraljuk és nyitott edénybe töltjük. Azután adunk hozzá egy kevés seprőt s a beálló erjedés után az első és második napon erős üvegekbe zárjuk. Az erjedés megszakítása folytán szén-sav fejlődik ki, mely kinyitáskor pezseg. Ha a kitöltéskor citromnedvet vagy pár csepp citromszeszt adunk hozzá, úgy habzó mézlimonadét nyerünk. (Dr. Pollmann.)

3. Mézbor.

Dzierzon előírása szerint így készül:

Mézvizet szorgalmas lehabozás mellett addig főzünk, míg a tyuktojás nem süljed le benne. Azután kihűlni engedjük, hordóba töltjük s 10—15° C. meleg helyen nedves vászonruhával letakarva erjedni hagyjuk. Hat hét múlva kisebb hordóba szűrjük, az üledéket átfiltráljuk, míg a fölösleget vászonnal lazán bedugaszolt üvegekbe helyezük. A hordó nyílását is lazán befedjük vászondarabbal. Ily eljárás mellett az erjedés tovább foly s hat hét alatt borunk teljesen feltisztul és használhatóvá lesz. Üvegekben évekig eláll a jósága és értéke évről évre emelkedik.

4. Mézpezsgő.

50 l. vizre vegyünk 20 kgm mézet, enyhe tűzön főzzük s általában kezeljük úgy, mintha mézbort akarnánk készíteni. Ha a második erjedés előtt erős üvegekbe szűrjük s minden üvegbe másfél dekagm mézet adnak s jól elzárjuk, szén-sav fejlődik ki és a pezsgő rövid idő múlva élvezhetővé lesz.

5. Mézeczet.

Jó mézeczetet a következő módon nyerhetünk: Az összegyűjtött mézes vizet megsűrjük, felfőzzük és lehabozzuk. Ezután ecetes

üvegbe vagy hordóba helyezzük, ügyelvén, hogy 5—6 liter víznél többel egy kilónyi méz ne legyen keverve. Az edényt oly módon, mint a mustot szokás, bedugaszoljuk és a folyadékot pár hétig meleg helyen erjedni hagyjuk.

Majd minden vedernyi eczetre tenyérnyi nagyságu boreczetbe áztatott piritott kenyeret dobunk, az üveg száját ritka gyapottal befedjük s ismét meleg helyre (24—26° C.) tesszük mintegy 4 hétig, mialatt az eczet elkészül. Az eczetes erjedést elősegíthetjük és gyorsíthatjuk, ha a mézvizhez kevés tiszta boreczetet adunk és folyton egyenlő hőmérsék mellett tartjuk; míg semmi sem hátráltatja azt jobban, mint az eczetlég (muslica), melynek a mézvizbe jutásakor akárhányszor az egész edény tartalma kárba vész. (Zágoni Albu J.)

6. Mézlikörök.

A liköröket ma már nem készítik digerálás és destillálás útján, hanem hideg úton, miután készítésük így sokkal egyszerűbb és így éppen oly jóízűek.

Mézlikörök készítése nagyon kifizeti magát, mert ily alakban, M. Pauly szerint, kitől az alábbi előírások erednek, 1 klgm méz 1.50—2 frton értékesíthető.

Az eljárás, melyet készítésük igényel, a következő:

Veszünk előirt mennyiségü tiszta, finom, kétszer rectificalt 95%-os spiritust, hozzáadjuk a megfelelő quantum essentiát s 12 óráig állani hagyjuk, hogy jól összevegyüljenek. Most a lehető lágy s tiszta vízben feloldott, felfőzött, lehabozott mézet kihülve, hozzákeverjük, a még hiányzó vizet utánpótoljuk és színekkel megfestjük. Jó a használt mézet sajátságos ízétől megfosztani s a kész likört egy darabig állani hagyni. Ha ez zavaros, minden 10 literre 5 gr. derítőport teszünk bele.

Igy készülnek 10 literenként:

1. Ananaslikör.

3.5 l. spiritus,
100 gm. ananasessentia,
3.5 kg. méz,
3 l. viz.

2. Anislikör.

3.5 l. spiritus,
100 gm. anisessentia,
0.5 kg. méz,
6 l. viz.

3. Kávélíkor.

2·5 l. spiritus,
 100 gr. kávéessentia,
 3 kg. méz,
 4 l. víz,
 100 gr. czukorszín, mely
 forró vízben oldandó. (Vége köv.)

4. Chocoladélíkor.

3 l. spiritus,
 100 gr. chocoladéessentia,
 3·5 kg. méz,
 3·5 l. víz,
 100 gr. czukorszín.

Haffl Dezső.*

**Mi akadályozza az okszerű méhészet
 terjedését?**

Az okszerű méhészet folytonosan terjed, de a vándortanítók, egyletek és szaklapok hű munkálkodásának még sincs oly eredménye, minőt jogosan várni lehetne, ezt úgy hiszem mindenki beismeri. Szükség tehát keresni az okokat, melyek a kevés fáradság és csekély kiadás mellett szép hasznot adó méhészet terjedését akadályozzák, mert ha megismertük, könnyebben küzdhetünk ellene, gyorsabban haladhatunk előre.

Én most az okszerű méhészet egyik, véleményem szerint, veszedelmes ellenségét akarom megismertetni.

Hazánk igen nagy részében, bármely kaptár és módszer mellett is nagy haszonnal lehet méhészkedni, de van igen sok oly hely is, hol csak jó kaptár és helyes kezelés mellett lehet fáradságunknak eredménye. Bizonyára ennek beismerése vezette »t a p a s z t a l t méhészecinket« a sokféle kaptárak közül oly kaptár választására, mely a czélnak minden helyen megfeleljen. Tudjuk, hogy úgy az Erdélyrészi, mint a Délmagyarországi egyesület által a Bodor-féle kaptár lett, mint legjobb, elfogadva, mely minden tekintetben legjobbnak is bizonyult, és mégis mit tett a Zemplénmegyei gazdasági egyesület? Pályadíjt tűzött ki a legjobb kaptárra, a beérkezett minták közül elfogadott és jutalmazott, sőt »Z e m p l é n k a p t á r«-nak nevezett el egy oly kaptárt, melyet Tóth János méhészeti vándortanító, tehát mint szakértő, határozottan rosznak nyilvánított s azt saját pénzén készítette s titkára által árusította.

* Ezen cikknél a 6. számban: 79. lap második kikezdésében Salenus helyett Galenus, Plyninis helyett: Plinius olvasandó; — a 81. lapon pedig: a harmadik kikezdésben 1352 kg. után: „munkaerőt képvisel, vagyis oly erőt, mellyel 1352 kgmt“ közbeszurandó.

Olvasva a Zemplén kaptár ismertetését, ez annyira megnyerte tetszésemet, hogy azonnal siettem S.-A.-Ujhelyre, Tóth ur nem volt otthon, felkerestem a titkár urat, ki — maga nem méhészkedett — örömmel monda, hogy a megrendeléseknek alig győz eleget tenni; lefizettem egy kaptárért a 2 frtot s az utalvánnyal mentem a megbizotthoz, ki átadá a nagyszerü, pályadíjt nyert kaptárt, mely áll egy alj- és egy fedéldeszkából, czolos deszkából készített, egymásfelébe teendő, félkeret magasságu, két ládából, melyben lapozva 7—7 keret, hátul mindeniknek kerettartó ablaka és szintén czolos deszkából szegekkel oda erősíthető záró oldala van, mindenik ládán alól, elől és hátul, a keretek tartására vékony deszka van felszegezve, úgy hogy a méhek közepén feljárhassanak. Választó deszkája nincs.

Hogy az első kijövő rajjal benépesíthessem, itthon azonnal berendezéséhez fogtam, hogy a keretek el ne dőljenek, az egyik oldalon a kereteket fácskákkal megerősítettem. Midőn egészen készen volt, gondolkozni kezdtem, hogy is lesz az, ha méhet fogok bele? Ha egy keretet majd ki akarok venni, a szorító fácskákat kell először is kivenni, ezt ha még kivehetném is, vissza többé nem tehetem, de hát a keretet hogy veszem ki, hiszen a méhek először is a keret alját, mely a tartó deszkákon áll, be fogják ragasztani úgy, hogy inkább a keret szakad szét, még sem szakad fel, s ha valahogy felszakaszthatnám is, hogy veszem ki, a lépköz tele van méhvel, midőn kihuzom, összemorzsolódik a méh s talán az anya is, egymásután sem szedhetem szét, mert a 7 keret úgy betölti a kaptárt, hogy ott nem marad hely a keret továbbmozdítására, össze kellene tehát roncsolnom a méheket, aztán van nekem összesen 14 keretem a kaptárban, hiszen ha egy rajat belefogok, tele lesz vele egészen, sőt bele sem megy egyszerre mind, mert nincs hely, hova ideiglenesen, míg el nem helyezkednek, behuzódhatnának; ha még egy ládikát teszok alá, akkor is csak 21 keretem lesz 3 sorban, hiszen az én Temesvárról hozatott Bodor-féle kaptárom 2 alsó sorában már 20 keretem van. Nem folytatom tovább, ebből is kitünik, hogy a Bodor-féle kaptár minden tekintetben jobb, olcsóbb, egyszerűbb és könnyen kezelhető is, félredobtam tehát a drága kaptárt. Szerencsém, hogy már volt Bodor-féle kaptárom, mert ez teljesen meggyűlöltette volna velem a méhészetet, mint

meggyüöltettek sokat a különböző kaptárak, melyek jók lehetnek ugyan oly helyen, hol gazdag mézvidék van, de kedvezőtlenebb helyen méhgyilkosok. Szerencsésnek tartom, ki Zemplén kaptárt nem vett.

Egy tanító örömmel mutatta nekem jó drágán beszerzett Göndöcs-féle kúpos kaptárát, nem találta fel benne, a mit kerestt, abbahagyta a méhészetet.

Egy ismerősöm, előre dicsekedve új kaptárával, visz méhesébe, mutatja már benépesített, czolos deszkából készített, burkolatlan kaptárát, az ajtót kinyitja, utánna a szintén sarkon nyíló ablakot, a kaptár szélesebb, de oly magasságu, mint a Bodor-féle, 2 sor nagy keret benne, léppel ellátva, választó deszka hiányzik, mutatom a lépben levő szipolyt, »majd megerősödik a méh és kitisztítja.« Azon kérdésemre, hol tett rá szert, megnevez egy oly helyet, mely erdővel körül van véve, a mezőség közepén áll. Dicséreteit végig hallgattam s midőn azt mondtam neki, hogy e kaptárt lökje el, mert különben méhéből kipusztítja s méhgyüölővé teszi — kineve-tett. Más évben eljön hozzám s kérdésemre ezt feleli: tavaszra maradt két szalmakasban méhem, a többi elveszett, a szipoly ki-ölte az új köpükből s a mi megmaradt sem telet ki, tavasztól nem voltam a méhesben, nem bánom, akár mit csinál, a feleségem egy rajat befogatott, ha volt több, az elment.

És hány lehet így elidegenedve a méhészettől a különféle — így fejezem ki — nem minden helyen használható kap-tárok miatt!! Hiszen még szaklapokban is egyremásra ajánlgat-ják a »jónál jobb« kaptárokat, hát még saját méheseikben?»

Elhiszem én, hogy a Sötér által e Közlönyben ismertetet Neiszer- vagy bármily kaptárral is lehet méhészkedni mézdús vidé-ken, kedvező időjárás mellett, de próbálja csak meg valaki kissé alkalmatlanabb helyen, bizonyos, hogy méhéből kipusztul, és viszont a hol a Neiszer-féle kaptárakkal is lehet méhészkedni, próbálják meg a Bodor-félét s a legalább két annyi méz nyerését látva, el-dobnak minden másfélét.

Ime Prónay már a Neiszerrel sem elégszik meg, módosítja és pedig csodálatraméltóan. »Új 4-es kaptárt« mutat be. Elhiszi, hogy az eddigi kaptárak jók, de ő jobbat ajánl. Bodor-félét bizo-nyára nem látott még.

»40 keret egy kaptárban!« Én elégnek találom a Bodorfélében levő 30 keretet, mert ebből is Sötér nagyszerű utasítása szerint 16—18 keretet lehet tisztán mézclésre felhasználni, hiszen csak egyszer töltsé teli egy kaptár méhe, megelégedhetik vele még P. is, de ha szükség, 3—4-szer vagy bármennyiszor is kipergetheti, csak a méhek győzzék, mi győzzük, nem felesleges-e a 30 kerethez még 10 keretet adni? a 4-ik sort igen magasnak tartom. Egy kaptárban 40 keret alkalmazását nem helyeslem. »4 szétválasztott röplyuk egy kaptáron.« 40 kerethez dukál is! Megvallom, hogy előttem ez is új, sohasem hallottam, nem is helyeslem.

A Bodorféle szélessége 24 cm. 40 keret mellett csak nem szélesebb a P. kaptára? Jó lett volna leírni, hogy van a 4 röplyuk elhelyezve, így én csak számitgathatok, 24 cm.-ből egy részre különválasztás nélkül esik 6 cm., ennyi kell egy röplyuknak, sőt kevés is, így bizonyosan 3 cm. szélességben álló röplyukat alkalmaz, de így is csak 4 cm. köz marad és minthogy a kaptár két szélén röplyuk van, a mellette levő kaptárnak, a minimalis, 35 cm. távolságra kell lenni, ez a 35 cm. köz is igen nagy veszteség a méhes területéből, nem helyeslem az álló röplyukat, mert alkalmatlan a méhekre, »nem természetes«, nem helyeslem a 4 röplyukat, mert 4 órség kell, mi sok méhet elvon egyéb munkától. Szüksége meg P.-nak sem lehet rá, mert a kaptár hátulsó részén 3, előttem érthetetlen csapot hagy a méhek egyesítésére, szerintem a hol egyesítgetni kell, ott a 30 keret is sok és egy röplyuk is elég, hogy méhészkedik hát 40 keret és 4 röplyuku kaptárral? előttem megfoghatatlan.

A röplyukat magasra helyezi, ezt sem tartom czélszerűnek, mert a tisztogatás nagyobb munkába kerül; az én kaptáromon alól van a röplyuk és még egy sem fult meg soha, pedig egyesítgetésre sincs szükségem-

A keretek mennyiségére nézve tétováz, először azt mondja: »Kaptáromban 4 osztály van 20—20 kerettel 2 sorban«, ez 40 keret, azután ezt állítja: »Nagy keretek alkalmazása sokkal előnyösebb a kis vagy félkeretnél, ez tény. Egyes keretem az ábra szerint néz ki.« Ez egész keretet mutat, tehát 2 sorban már 20 keretje van. Tovább pedig így szól: »2 félkeret egybekapcsolásával segíteni lehet azon bajon, hogy a pergetésnél nehézkes a keret«.

Először 40, azután 20, ismét 40 keretet tart helyesnek, melyik ebből az igaz?

»Léczeccskékkel össze lehet kapcsolni két keretet«, igen helyes, mert legalább jó menhelyet ad a szipolyoknak, róluk is pompásan gondoskova van.

A választó deszkát feleslegesnek tartja, de a 40 keretet és 4 röplyukat már nem, sőt »természetesek« is bizonyára! »Hadd közlekedjék az anya szabadon«, a minek aztán »természetes« következménye, hogy szabadon fiasíthat mindenütt, a méhek is szabadon rakhatják le a himport, csak azon csudálkozom, hogy az anya ily nagy szabadsága mellett még egyesítésre is szüksége van, 3 csapont egyesítheti méheit.

Hogy választó deszkára szükség van az okszerű méhészetnél, ez is oly »tény«, melyet minden »méhész« elismer. A »merev« elválasztást lehetetlennek tartom; — soha sem láttam, nem is olvastam ilyet.

»A fedéldeszka eltávolítása egy cseppecskét sincs ártalmára a méznek, sem a költésnek.«

Én ezzel ellentétben azt állítom, hogy a fedéldeszka nincs ártalmára a költésnek s csak javára van a méznek, fedél deszka nélkül kevés tiszta mézet nyerhetünk a legerősebb törzsből is.

P. biztosítja végre az olvasókat, hogy az ő kaptarából csak úgy rájzik a méh, mint a szalmakasból, ez igen szép, el is hiszem, biztosít, hogy igen jó telelők, — hát a szalmakasok nem?

Ezek a biztosítások szükségesek is voltak, mert kaptárának ismertetése senkit sem győz meg — engem bizonyára nem — hogy ezen »új 4-es kaptár« előhaladás a méhészetben és igen nagy szerencsétlenségnek tartanám az okszerű méhészetre, ha követői is akadnának, mert a méhészet gyűlölöinek száma növekednék általa.

Ime, ily eltérő s a méhek természetének meg nem felelő rendszerek ellensúlyozzák az okszerű méhészet terjedését!

Szerencsés az a kezdő méhész, ki a Bodor-féle kaptárt ismerhette meg először, mert ez úgy a mézgazdag, mint mézszegény vidéken a legcélszerűbben használható. A kezelésnél pedig: »Hígyj, de meg nézd kinek.«

Ismétlem, hogy mézdús vidéken, különösen kedvező időjárás mellett, bármily kaptárt adjunk is méheinknek, bármiként kiozzuk

is, szép eredményt mutathatunk fel, bizonyosan jobbat, mint jó kaptárak mellett a legokszzerűbb kezeléssel, a méhészetre különben sem kedvező vidéken. Sötér, a valóban »tapasztalt méhész«, rajától az első évben nem vár mézet, e vidéken pedig van oly hely, hol közönséges kaptár 4—5 rajat, az első raj 2 u. n. unokarajat ad és még az utolsó is kitelelne, de a pénzre szükség van és egy mm. 18 frt lévén, bizony rakásra gyilkolják a sok méhet, magának csak 2—3 kas marad.

Nem hagyhatom megemlítés nélkül azon nagybecsű bírálatot, melyet Sötér volt szives közölni e Közlönyben, nagy kincs ez a méhészekre nézve. A Hahnemann-rács nélkülözhetése megbecsülhetlen találmánya, annak indokolása után nem mondja, hogy biztosít czélszerűségéről, mert az indokolás maga meggyőző, a méhek természetének alapos ismeretét igazolja, lelki gyönyört szerez.

Oh bárcsak gyakran hallhatnánk nagyszerű tapasztalatait, hasznos utasításait.

Az okszerű méhészet terjedését akadályozó különböző kaptárak helyett különösen az egyházi és tanítói lapokban ajánltassék a Bodor-féle kaptár az ár és hely megnevezése mellett.

Csap.

Bacskai Sámuel.

Felhívás.

A felsővidéki inség mindnyájunkat őszinte részvétellel tölt el s készséggel csatlakozunk azokhoz, kik a nyomorban szenvedők jogos panaszát meghallják és enyhíteni törekednek. Általában véve is megrendítő a szomorú valóság s emberbaráti legszentebb kötelességét teljesíti, a ki nem késik nemes érzelmeinek sugallatát követve, bármi csekély mértékben is, segíteni.

Megrendítőbb azonban a tény, ha Valló Jánosnak, a felsővidék e buzgó méhész vándortanítójának levelét olvassuk, melyben ecseteli személyes tapasztalatait: »Az általános nyomor közepette — írja Valló — az éhező méheket nincs mivel etetni, sőt sok helyen a baj akkora, hogy a méhész saját és családja életének fenntartása céljából kénytelen volt egész méhését is feláldozni. Sok virágzó méhes az éltető tavasz beálltával üres és pusztá lesz.«

Jól ismerjük mi méhésztársainknak a természet ölén nemesedő lelkiületét, azért nem is keressünk szavakat az érzelem megindítására,

hanem kérjük őket: ne maradjunk el mi se, segítsen kiki, a mint és a mivel tud. A méhésznek sokra van szüksége, de a csekélyből, a mivel bír, mégis tud adni annak, a kí rászorul! . . .

Rovatot nyitunk tehát az adományok nyugtázására, a mi lehet pénz vagy bármiféle más, akár méhészethez szükséges eszköz, sőt élő méh is. Adományainkat Valló közvetíti.

Az adakozást mi magunk nyitjuk meg: Bodor L. I. alelnök 1 frt, Turcsányi Gy. szerk. 1 frt.

V á l a s z

Szenterzsébeti Szakács Péter urnak,

az „Erd. Gazda” kiadó-szerkesztőjének.

Az »Erdélyi Gazda« kiadó szerkesztője: Szenterzsébeti Szakács Péter ur, lapja 11-ik számában, a »M. Közlöny« és »Erd. Gazda« közötti viszonyt tárgyalva: magán jellegű ügyben appellál olvasó közönségéhez. Ez izlés dolga. Máskülönben nem volna ahhoz semmi közünk; minthogy azonban a közlöttekéből kitünik, hogy Szenterzsébeti Szakács Péter ur keze maga felé és nem az igazság felé hajlik: abba a kellemetlen helyzetbe jutottunk, hogy kénytelenek vagyunk lapunkban is helyet adni az ügy tárgyalásának, nehogy oda magyarázza valaki hallgatásunkat, mintha sanzionáltuk volna alaptalan kifakadásait.

Mi a »Méhészeti Közlöny« f. évi 2-ik számában »Egyesületi élet« czimen a választmány határozatát adtuk szószerint, — s eme határozat megjelent 1892. január 15-én, melyre Szenterzsébet Szakács Péter ur még csak most látja szükségesnek reflectálni.

Az alábbiakban szükségesnek tartjuk közölni a száraz tényállást. Abból megítélhetik t. olvasóink, ha vajjon a martyr szerepébe esett Szenterzsébeti Szakács Péter ur épen olyan három próbás martyr-e, mint a milyennek látszik, avagy csak talmi könyveket pereget?

Az »Erdélyi Gazdasági Egyesület« belátván a méhészet fontosságát: figyelmét, feladatához képest, eme gazdasági ág művelésére is kiterjesztette. Az erd. méhészegylet megalakulása után, ez egylet méhészeti irodalommal foglalkozó tagjai sűrű csoportosultak a gazd. egylet lapja: az »E. Gazda« körül. A gazdasági Egyesület, a fejlődésnek indult méhészegyletet, az akkori viszonyokhoz képest

támogatásában részesítette s miután meggyőződött, hogy egyesületünk fontos és nehéz hivatásának lelkiösmeretesen megfelel: hovatovább szorosabban fűzte magához s mondhatjuk, úgy tekintette, mint egyik szakosztályát; a gazdasági egyesület, ugyszólva együtt munkálkodott a tevékeny ifju egylettel a közgazdasági czélok érdekében; sőt anyagilag is, jelentékenyen hozzájárult egyesületünk fejlődéséhez és fölvirágzásához.

Az erd. gazdasági Egyesület és a méhész-egylet közötti viszony még bensőbbé vált 1888-ban, midőn a gazdasági Egyesület lapjának egy harmadát átengedte a méhész-egyletnek, azt a gazd. egyesület saját költségén adta ki, mint önálló mellékletet, sőt az »Erd. Gazda« példányait is átengedte a méhész-egylet tagjainak, úgy, hogy csak a postai szétküldés költsége terhelte egyletünket.

A szellemi munka terén ezt a csendes, békességes közös háztartást nem zavarta semmi 1891-ig.

Ekkor Szenterzsébeti Szakács Péter, titkár szerkesztő ur szerződésre lépett a gazdasági egyesülettel. Átvette az »Erdélyi Gazdát« saját szakállára. Ezer forintot fizetett neki egy évre a gazd. egyesület, csak a nyomtatás költségeire s átengedte az előfizetési pénzeket és a lap egyéb jövedelmeit, nem kívánván ezért a nagy sommáért semmi egyebet, mint azt, hogy jó lapot csináljon s azt küldje meg díjmentesen a gazdasági egyesület tagjainak. De midőn Szenterzsébeti Szakács Péter ur eme ősi szellemi fészek bérelője lett, nem feledkezett meg a gazdasági egyesület arról a közönségről sem, mely méhészeti igényei kielégítését óhajtotta s eddig a »Méhészeti Közlöny« utján nyerte. Abban állapodott meg a választmány, hogy a méhész-egylet önálló kiadásában megjelenő »M. K.« az »E. G.« melléklete gyanánt küldessék meg jövőre is a gazdasági egyesület tagjainak, miért, viszontszolgáltatásul, 1891. és 1892-re megszavazott a gazdasági egyesület 150—150 forintot a méhész-egyletnek.

Tehát e megállapodás értelmében, 1891. évtől fogva kizárólag az erdélyi gazdasági egyesület tagjainak volt jogosult igénye arra, hogy az »Erd. Gazda«-val melléklet gyanánt megkapja a »M. Közlöny«-t is. Ekkor előállott a kiadó szerkesztő ur és kérte választmányunkat, hogy az ő remélt előfizetői részére is engedje át a »M. Közlöny«-t, önkénynt ajánlkozván, hogy ezért

a jogért, vizontszolgáltatás gyanánt, a gazdasági egyesület tagjai részére szükséges példányok után a papír és felülnyomás költségeit ő hordozza s mellékeli lapunkat az »Erdélyi Gazda«-hoz.

Ennyi volt Szent-erzsébeti Szakács Péter ur részéről 1891-ben a vizontszolgáltatás, a mit azért teljesített, hogy egy helyett két lapot adjon előfizetőinek.

1891. év végén kijelentette az »Erd. Gazda« kiadó szerkesztője, hogy ő, az előző évi feltételek mellett semmiképen sem akarja tovább fenntartani a közösséget. Még az előző évinél is több kedvezményt kívánt.

Egylétünk választmánya elé kerülvén a kérdés: választmányunk abban állapodott meg, hogy vagy fenntartandó az előző évi állapot, vagy pedig fizessen a kiadó szerkesztő előfizetői részére átengedendő »Méhészeti Közlöny«-ért 100 példányonként 1 frt 30 krt, beleszámítva ez árba a papír- és nyomtatási költséget is.

A méhészegylet fennebbi ajánlatára Szent-erzsébeti Szakács Péter ur kereken kijelentette, hogy ő ezt nem fogadja el s gondoskodni fog, hogy előfizetői a »M. Közlöny« helyett más oldalról nyerjenek kárpótlást. Ez pusztán üzleti kérdés lévén: a méhészegylet választmánya e felett könnyen napirendre térhetett, de eme epés levél végsoraiban megfenyegette egyletünket Szent-erzsébeti Szakács P. ur. Figyelmeztetett a komoly következményekre, ha kihívjuk a társegylet versenyét (!) *És megtagadta a „Méhészeti Közlöny“ első számának az erdélyi gazdasági egyesület tagjai részére az „Erdélyi Gazda“ melléklete gyanánt levendő megküldését, bár ez neki semmi anyagi áldozatába nem került volna, minnek következtében a gazd. egyes. tagok tényleg csak utólagosan kaphatták kézhez a lapot.*

Miután az a szerkesztő-kiadó fenyegette meg egyesületünket, a ki egyszersmind titkára az erd. gazd. egyesületnek, a kinek ösmernie kell a viszonyt, a mi a gazd. egyesület és a méh.-egylet között van; a kinek tudnia kellene, hogy itt pusztán üzleti kérdésről van szó, mely legközvetlenebbül a szerkesztő-kiadót érdekli; tudnia kellene, hogy a m.-egylet csak a munka mezején folytat nemes versenyt és eszeágában sincs, hogy valami konspiratiót tervezzen az iránt az egylet iránt, melylyel paralell irányban, kar-

öltve működik: — jónak látta egyletünk Szent-erzsébeti Szakács Péter ur épületes levelét, tudomásvétel végett, illetékes helyen bemutatni, hogy ha a fennebbieket még nem tudta a gazd. egyesület titkára: megfelelő kitanításban részesíttessék.

Mindkét egylet óhajtotta, hogy a vitás ügy konfliktus nélkül végződjék.

Igy keletkezett az olvasóink előtt is már ösmeretes választmányi határozat, mely szerint az »Erdélyi Gazda« előfizetői részére minden névvel nevezhető vizsontszolgáltatás nélkül adjuk a »M. K.« határozatlan mennyiségű számát; sőt még az első számot is, saját költségén utánnomatta egyletünk és a kiadó-szerkesztő rendelkezésére bocsátotta.

Ez a tényállás, a mit Szent-erzsébeti Szakács Péter ur »házi szennyesek«-nek nevez. Ha csakugyan házi szennyesek: nem a mi bélyegünk van rajta s meg lehet győződve arról Szent-erzsébeti Szakács Péter ur, hogy nem nekünk állott érdekünkben őrizni azt a nyilvánosság bírálata elől. Ha volt oka a szerkesztőnek figyelmeztetni annak idején Szent-erzsébeti Sz. P. urat, hogy a békésen elintézett ügyet ne vigyük közönség elé, hová különben sem tartozik: ez nem a mi eljárásunkra vezethető vissza, mert egyletünk ügyét, annak vezetői, mindenkor nyugodtan bízták és bízzák ezután is a nyilvánosság bírálatára.

Azt állítja Szentpéteri Szakács Péter ur, hogy az ezen ügyre vonatkozó választmányi határozat nem lett szórul szóra közölve, hogy abból kihagyatott az, a mi az egyesületre nem kedvező. De az a szerencse, hogy szolgálhatunk a jegyzőkönyv teljes szövegével, mely szó szerint közöltetett s ha a közlés alkalmával a jegyzőkönyvből valami kimaradt: az nem egyéb, mint a maga nemében páratlan fenyegető levél tárgyalása, minek közlését épen a gazd. egyesület ez idő szerinti titkára személyc iránti tekintetekből mellőztük, mely, reá nézve, bizonyára nem lett volna kedvező.

Panaszos hangon fakad ki Szent-erzsébeti Szakács Péter hogy ő ilyen, amolyan áldozatot hozott a méhész-egyesületnek 1891-ben, s hogy neki a »M. K.« 1891-ben 150 frt 40 krjába került. És el akarja hitetni a könnyen hívőkkel, hogy egy gyenge pillanatban tett ajánlata alapján 150 darab ropogós forintost kiszedtünk zsebéből.

Ha azonban az eme kérdésre vonatkozó adatokat vizsgáljuk: kitűnik, hogy Szenterzsébeti Szakács Péter urnak a matematika terén is még sok tanulni valója van s legkevésbé sem aspirálhat a logarithmika tabellában felfedezendő hibákért kitűzött jutalomra.

Sietünk megnyugtatóni Szenterzsébeti Sz. Péter urat s mindazokat, a kiket az ő érzékeny vesztesége érdekel, hogy a dolog egészen másként áll.

Először a »Méhészeti Közlöny« felülnyomása czimén nem 150 frt 40 kr., hanem 150 frt 70 krral volt megterhelve kiadó-szerkesztő ur, tehát ekkora összeg érzékeny kifizetését várják tőle; még pedig a »M. K.« 1. száma 6000 péld. 42 frt; 2. sz. 2000 p. 14 frt; 3. sz. 600 p. 9 frt 60 kr.; 4. sz. 500 p. 8 frt; 5-ik szám 800 p. 4 frt 80 kr.; a 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23. sz. mindenikéből 600 példány per 3 frt 60 kr., a 24. sz. 600 példány 7 frt 50 kr., összesen: 150 frt 70 kr. A gazdasági egyesületi tagok számát — átlagosan véve — tehetjük 240-re. Tehát minden egyes lapszámból csak 240 példányt kellett kiadó-szerkesztőnek saját költségén nyomtatni a gazdasági egyesületi tagok részére; az ezen felüli példányokhoz sem a gazdasági egyesületi tagoknak, sem egyesületünknek, semmi köze sem volt. Minthogy pedig a gazdasági egyesületi tagok részére nyomtatott példányok ára alig 60 forint, nyilván való, hogy Szenterzsébeti Szakács Péter ur számításánál vagy eltévedett a matematika labirintusában, vagy pedig azt hitte, hogy számítása észrevétel nélkül hagyatván, most, a véglegesítés küszöbén adhatja olvasói előtt a nagylelkű maecenást.

Nem vette tekintetbe Szenterzsébeti Szakács Péter ur azt sem, hogy ő csak oly feltétel mellett ajánlotta, hogy a gazdasági egyesületi tagok részére fedezi a felülnyomás és papir költségeit, ha az előfizetők részére átengedendő felülnyomatás jogán kívül még lapunk minden egyes számából egy féloldalt átengedünk saját hirdetéseinek. Lapunk évenként megjelenik 24-szer, huszonnégy féloldal hirdetés a lehető legkedvezményesebb árban számítva, à 3 frt, összesen 72 frt; tehát világos, hogy már a hirdetés ára fedezte ama 240 példány utánnomási költségeit, mit a méhészegylet helyett Szent-

erzsébeti Szakács Péter ur magára vállalt. E szerint még erről a 60 frtról sem állithatni, hogy a melléklés jogáért »áldozta«, mert csak a hirdetésben, nagyobb értékű viszontszolgáltatást ajánlottunk fel.

Mi okozta tehát Önnek a tetemes veszteséget?

Az okozta a veszteséget, hogy Ön, mint új szerkesztő, mint idealista, a lap-kiadás mesterségét rózsaszín szemüvegen át nézte, magának fellegvárakat épített, melyeknek nem volt fundamentuma. Azt hitte, hogy ha sok papírt nyomtatunk, felbélyegezzük és a sok újságot elküldjük mindenfelé: mindenfelől jöni fognak a hivek és verekedni fognak, hogy ki fizesse előbb a 4 forintot? A papír és nyomtatás költsége a kiadó urat terhelte s ez a sok ezer szélnek eresztett példány sok forintot elnyelt, de a méhész-egylet ártatlan az ön, különben részvétellel tapasztalt kárszenvedésében.

Avval is bepanaszolt Szenterzsébeti Szakács Péter ur olvasói előtt, hogy midőn a »M. K.« további átengedése került szónyegre: nyerni akartunk rajta, mert nekünk a lap 100 példányonként 60 krajczárba kerül (!) és mi 1 frt 30 krért kínáltuk. Reméllem, hogy Szenterzsébeti Szakács Péter ur lesz oly kegyes és felment a számadás kötelezettsége alól, tegyük föl, hogy nekünk a lap 100 példányonként egy krajczárba kerül és kínáltuk 1 frt 30 kron. Azt kérdezzük, hogy maculaturáról van-e szó, vagy fáradsággal és nagy költséggel előállított szellemi termékről? Mikor egy irodalmi vállalat kiadója megjelenik egy másik irodalmi vállalat kiadójánál s kéri a melléklés jogát, beszélhet-e csak papírról, alkudhatik-e font számra, mint Szenterzsébeti Szakács Péter ur teszi? És ha a kereső nem kapja maculaturaszámba a szellemi terméket, van-e joga apellálni a közvéleményhez, hogy ime, Schylokok, Harpagonok, véremet szipolyozzák, mert nem akarják a szellemi munka gyümölcsét fonttal mérni, hanem még a munkát is értékelni merik!

Bizonyos féltékenységre is utalhatunk, midőn az 1891. évi »Erdéyi Gazda« homlokán e feliratot ajánljuk az olvasók figyelmébe: „*A Méhészeti Közölnyre külön előfizetni nem lehet.*“ Hát ez mi? . . . Hisz a M. K. homlokán ott áll, hogy arra 2 frtért előfizethetni. Azt hisszük, ez mégis csak az olvasó közönség félrevezetését

czélozta, s bizonyára nem a mi érdekünkben. Hát biz, a kinek háza üvegből van, ne dobálódzék kővel! . . .

A »M. Közlöny« büszke arra, hogy országos hirnevü, a külföld előtt is elismert tekintélyeket nyert meg dolgozótársakul. Nem árulunk maculaturát!

Ha az üzleti oldaláról vizsgáljuk a kérdést: könnyen rájövünk a nyitjára, hogy tulajdonképen ki akart nyereszkeskedni?

Szenterzsébeti Szakács Péter ur kétségen kívül nem azért kérte ingyért azt a jogot, hogy a »M. Közlönyt« előfizetőinek megküldhesse, mert a méhészetnek szolgálatot akart tenni, hanem azért, hogy a »M. K.«, mint önálló lapmelléklet, reklám legyen. A volt a számítása, hogy a »M. K.« melléklésével előfizetői szaporodni fognak, következőleg növekedni fog a részére szerződésileg biztosított lapjövedelem. Tehát üzleti célokra törekedett, ingyen mellékletekkel s midőn viszontszolgáltatást akarunk kikötni, panaszra megy a t. cz. publikum elé, hogy ime: nyereszkeskedni akarunk rajta. (!)

Fennebb jeleztük már, hogy minő intenciók vezették egyletünket arra az elhatározásra, hogy a »M. K.«-t ingyen adtuk át Szenterzsébeti Szakács Péter urnak. Nem lett volna nehéz a jogi alapról is megvédeni álláspontunkat. De tekintettük, hogy az esetleges konfliktus magának az ügynek is hátrányára lehet; tekintettük azt a szétválaszthatatlan, benső kapcsolatot, mely egyletünket ahoz az egyletbe fűzi, melynek ez idő szerinti titkára Szenterzsébeti Szakács Péter ur s tekintettük, hogy lapunk ingyenes átengedésével a *méhészetnek hozunk áldozatot*.

És hogyan magyarázza egyletünk eme nagylelkü engedményét a kiadó-szerkesztő ur?

Azt állítja ez az ur, hogy megpróbált egyletünk mindon módot arra, kerülő utakon, hogy megtakarítást eszközöljünk s mint-hogy nem sikerült, (!) abba a helyzetbe jutottunk, hogy kétszeresen veszítjük el a vámon a külön expedálás által, mint a mit meg akartunk nyerni a réven, belátva tévedésünket — szól ő — a biztos veszteség elkerülése végett és hogy az idegen versenyt kizárjuk, járultunk hozzá a viszonyhoz.

Azt nevezi Szenterzsébeti Szakács Péter ur »kerülő utnak«, hogy ösmeretes fenyegető levelét másolatban közöl-

tük illetékes helyen és kérdést intéztünk, hogy van-e joga a gazdasági egyesület titkárának arra, hogy mint egy személyben szerkesztő és kiadó, az egyesület érdekei ellen működjék? A teletet, lehet, hogy megkapta a titkár ur, avval semmi közünk.

Olybá tünteti fel Szenterszébeti Szakács Péter ur a kérdést, mintha annak a fennebbiek szerénti végmegoldását az anyagi veszteségre való tekintettel kényszerhelyzetben tette volna egyesületünk.

Sajnáljuk, hogy ennyire el van homályosodva Szenterszébeti Szakács Péter ur látása.

Tegyük fel, hogy Szenterszébeti Szakács Péter ur ragaszkodva a szerződés azon pontjához, mely szerint joga van tetzés szerint mellékelni valamit az »E. G.«-hoz vagy megtagadhatja a mellékelést. Tegyük fel, hogy rendithetetlenül ragaszkodik előbbi elhatározásához, hogy az egy kros bélyeg alatt, melyet ő köteles tenni az »Erdélyi Gazda«-ra, nem küldi az egyesületi tagoknak a »M. K.«-t is. Ennek consequentiája a lett volna, hogy a méhészegylet a gazdasági egyesületi tagoknak megküldi külön czimszalaggal, külön bélyeggel a »M. Közöny«-t, tehát 240 tagnak egy évben 24-szer megküldött lappéldányokért kiadott volna 57 frt 60 krt bélyegre. Czimszalag- és expedíálásért 2 frt 40 krt, összesen pedig 60 frtot.

Ezt a 60 forintot tartja Szenterszébeti Szakács Péter ur oly nagy összegnek, mely elég arra, hogy egy egyesületet »kényszer helyzetbe« hozná. Olyan kényszer helyzetbe, melyek nyomása alatt még önértetével is megalkuszik, melyet a petulantia oly élesen provokált. Hát ez nevetséges.

Hogy mennyire krajczároskodtunk: elég fényes bizonyítéka az, hogy midőn a már előadott okokból az ismeretes engedményeket tettük, *önként felajánlottuk*, hogy lapunk első számából, kizárólag az „Erd. Gazda“ előfizetői részére külön kiadást rendezünk, *egyleti költségén*. Kiadó-szerkesztő ur magára vállalta az új kiadás költségeit, de egyesületünk, a nélkül, hogy kötelezve lett volna arra, önként vállalta magára ezt a terhet s ezzel 24 forintot megtakarított Szenterszébeti Szakács Péter ur javára. Ez intézkedésénél tekintettel volt egyebek mellett épen a kiadó titkár ur személyére is, kivel a jó viszonyt, a gazdasági egye-

sület révén, fenn akarta tartani. És ime: mit nyertünk ez áldozatért hála és köszönet fejében? Azt, hogy most Szenterzsébet Szakács Péter ur áll az erdő felé s azt állítja: a mit tettünk, a kényszer nyomása alatt tettük.

Végül még csak egy kérdést. Szenterzsébeti Szakács Péter ur fenyegető levelében is említette mumus gyanánt, egy idegen egylet versenyét (a gazd. egyletet értette) s a most ösmertetett panaszlevelében is reflektál az »idegen versenyre«. Ha a verseny alatt a gazd. egyesületet érti — csak mosolylyal felelhetünk. Ez a gazdasági egyesület Kolozsmegyében van, ösmeri célunkat, törekvésünket, eszközcinket. Méhészeti szempontból vett idegen versenyre nem gondoltunk, de ha Ön megnyitotta volna a sorompót, csak örültünk volna rajta, mert mi nem félünk a nemes versenytől; ezt óhajtjuk, akarjuk, de nem félünk azoktól sem, a kik orozva támadnak, mert az igazság vértje védelmez.

Mindezek után egyletünk t. tagjaitól szives elnézést kérünk, hogy lapunk fennállása óta ezuttal először kénytelenek voltunk magánjellegű ügyet tárgyalni a nyilvánosság előtt, egy pillanatra eltérvén az eddig szigoruan követett elvüinktől. De mert az ösmertetett nyilatkozatban nemcsak személyek, hanem maga az egylet is érintve van: kötelességünknek tartottuk részletesen ismertetni a tényállást t. olvasóinkkal.

Részünkről ezzel az ügyet teljesen befejezettnek tekintjük.

(I.)

Levél a szerkesztőhöz.

Mélyen tisztelt Szerkesztő úr!

A maros-ludasi méhészkör f. hó 6-án tartotta első összejövetelét az állami iskola termében. A helyben lakó k. tagok kevés kivétellel megjelentek, sőt a vidék is volt képviselve. Az érdeklődés, mondhatnám lelkesedésnek tanujeleit lehetett látni minden egyes tag részéről a méhészet iránt s remélhető, hogy fiatal körünk kitűzött nemes célját nem téveszti el szem elől, hasznos szolgálatot fog tenni, kiterjesztvén máris működését a nép legszegényebb osztályától fel a legvagyonosabb osztályáig.

Összejövetelünk célja volt a méhészetbe vágó több dolgot barátságosan megbeszélgetni s különösen a tavaszi teendőket. A cél eléretett.

Összejövetelünk fénypontját Benkő Benedek igazgató alelnök úr körünk tapasztalt és a méhészetért lelkesedő barátunk felolvasása képezte, ki saját tapasztalatai és több kiváló író munkái nyomán összeállított igen érdekes, alkalmoszerű és körünk kezdő méhészeire nézve gyakorlati felolvasást tartott.

Felolvasásában összehasonlítást tesz a paraszt vagy ingatlan, s a mű- vagy ingó szerkezetű kasok között, ismerteti azok hátrányait szembe a műkasok előnyeivel. Az ingatlan kasokkal való méhészkedést nem tartja teljesen kiküszöbölendőnek, hivatkozik a lüneburgiakra (Németország), kik ilyenekkel méhészkednek igen sikeresen s a világ leggyakorlottabb méhészei; de a mű- vagy keletes kasokat, tekintve azok előnyeit, határozottan minden tekintetben jobbaknak tartja. — Bővebben értekezett: »A méhek tavaszi szemléjéről«, szem előtt tartva az ingó és ingatlan kasoknál tavasszal végzendő teendőket.

Reméljük, hogy körünk ig. alelnöke tovább fogja folytatni annyi nemes ambícióval és lelkesedéssel megkezdett működését s minket a méhészet titkaiba rendre bevezet.

Az okszerű méhészet rohamos fejlődésének az is egyik bizonyítéka, hogy községünkbe a múlt évben 32, ez évben 18 Bodorféle kaptár hozatott.

Tekintetes Szerkesztő úr! Ószinte szavaimmal, remélem, nem leszek terhére. Nem feltűnési vággyért, mely körünket talán az önzés vádjával terhelné, teszem Önnek e pár sorban értesítem, hanem mert kötelességet vélek teljesíteni, midőn körünk mozgalmairól értesítem. Ha nem leszek terhére, jövőre többet és tartalmasabbat irhatni van reményem.

H. J.

A buzgó törekvést méltányoljuk s kiváló örömünkre szolgál, ha mások buzdításáért is értesít elért sikereikről. Szerk.

Vegyesek.

— *Műlépeket az Erd. r. méhészegylet* műlépgyára bármily méret szerint szállít. A felhasznált viaszt előbb vegyelemzi s csak a tiszta viaszt dolgozza fel. Felkérjük azért szaklaptársainkat, hogy ezen körülményt b. lapjaikban közölni sziveskedjenek. T méhésztársainkat pedig arra kérjük, hogy megrendeléseiket minél előbb eszközöljék, mert a megrendelés sorrendjében eszközölthetnek csak

a szállítás is. Jelezzük egyuttal azt is, hogy jó és tiszta viaszt illő (alku szerinti) árban bevált a mülép-gyár igazgatósága. Megrendelések és ajánlatok »Mülép-gyár — Kolozsvárt, főtér 31. sz.« alatt küldendők be.

— *A két magyar méhészeti egyesület* egyesülését örömmel üdvözljük. A magyar méhészetnek nagy szolgálatot tesznek azok, kik ez irányban latba vetették tekintélyüket, mert a mig »viribus unitis« áldásos dolgot eszközölnek, addig a szétvonás a legszentebb ügyet is romlásba dönti. A magyar méhészet pedig nagy jelentőségű közgazdasági tényező, mely magasabb érdekeket szolgálni van hivatva.

— *200 métermázsa mézet* közvetített a 50 frt Grand Miklós, a magyar méhészetnek eme fáradhatatlan apostola. Méltó elismeréssel adózunk eme fontos fáradozásaiért a felügyelő úrnak. Nem mulaszthatjuk azonban el egyuttal figyelmeztetni azon méhészeket, kik nagyobb mennyiségben termelnek eladásra mézet, hogy terményeiket kellő figyelemre méltassák s a jóakaratu közvetítőt ne hozzák tisztátalan kezelésük következtében gerjedő méz beküldése által kényelmetlen helyzetbe.

— *Dr. Dzierzon a méztérről* azt írja, hogy: »A ki a méhek háztartásával csak némileg tisztában van, tudja, hogy a méhek a legfelső lépsejteket töltik meg mézzel s csak ezek alatt kezdik meg a fiasítást. Ezen tényben rejlik a légvilágosabb utmutatás arra nézve, hogy kaptárainkban természetesen fenn a költőtér *felett* van a méztérnek a helye, s éppen a méhek természetének megbotránkozását okozza az, a ki a méztért a költőtér alá akarja elhelyezni, a mint ezt egy méhésziró csakugyan akarja.« — Dzierzon eme szavait jó lesz megfigyelni azoknak, kik a kaptárok készítésére nézve irányadó szerepet akarnak játszani. (Bztg. Nördlingen. 1892. N. 4.)

— *Munkatársainkhoz.* A beküldött cikkekre időszerint mind a kerül a sor. Rendet kellén tartani, némelyek nyugtalankodnak ezeknek becses figyelmébe ajánljuk azon eljárásunkat, hogy a nem használható cikket levelező lapon rendelkezésre bocsátjuk. A kik értesítést nem kapnak, azoknak cikkei használhatók, — de a közlés idejére nézve nem kötünk ki semmit.

— *Vándor-kocsi méhes* kapható Balogh Gergely urnál Tor-nyaházán u. p. Szentés. A kocsi ruganyokra építve, 40 családra van készítve s téli fallal van ellátva. Most 70 családdal együtt eladó. Értekezhetni a tulajdonossal.

— *Mai számunkhoz* Kiss Ernő méhészeti eszközökről szóló, valamint az Erd. Méhészegylet műlépgyárának árjegyzékét mellékeljük. A minden tekintetben szolid üzletet melegen ajánljuk méhészársaink pártfogásába.

Pénztárnok nyugtázása.*

I. Egyletünkbe belépett új tagok:	Kőrössy József	Pinkert József
d) K ö r i t a g o k:	Dr. Kóváry Sándor	Portik Endre
Dubszky Gusztáv	Lájer Nándor	Rapoltly Domokos
Ref. egyház, Búrkös	Larin Endre	Russu Victor
Felsmann Vincze	Magyary János	Sarkadi Lajos
Fugel István	Marcányi István	Simon Róbert
Inota-szt-györgyi gazd.kör	Markus Gyula	Székely Samu
Keresztesi gazdasági kör	Markus Lajos	Szenkóvics László
Mohai gazdasági kör	Marosan Mihály	Takács Igeác
Gebhardt Imre	Mayer Károly	Tóth Tamás
Gergely Káimán	Székes-fehérvári méhész-egylet	Tóth Tamásné
Gombassy Gyula	Mészáros Amand	Török Miklós
Haftl Dezső	Nagy Béla	Turcsányi Andor
Jeney Endre	Novák Károly	Csoori Tüzoltó-osztály
József János	Olgyai Árpád	Inotai Tüzoltó-osztály
Katzian Gyula	Orbán I. ál	Udvardy Péter
Kelner János	Palánki Gyula	Uray József
Kercsedí György	Pápai Samu	Veress Mózes
Kiss István	Papp Sándor	Veress Ferencz (II)
Köncz Benian	Pázsint Mihály	Wladucz Theophil
		Zsigmond Gyárfás

Szerkesztő pótlója.

R. S. úrnak, Beled. A kért káptárokat megrendeltem. Levelem is megy, de addig is jelezni kívánom, hogy a „b o g á r g a z d a s á g“ Gebhardt I. ev. tanító atyánkfának 450 frot, G. D.-nek 600 frotot, Cs. J.-nek 500 frotot, S. K.-nak m. e. 700 frotot, Br. B. E.-nek 400 frotot jövedelmezett 1892-beu. — Persze és s, f á r a d s á g és ü g y s z e r e t e t n é k ü l c s a k a n y o m o r b i z t o s. — A s o p t. j. i s u t n a k l e t t i n d i t v a. — Szives üdvözléttel.

* Ezon rovatot t. tagtársaink saját érdekükben is figyelemmel kíséрни sziveskedjenek.

Szerkesztésért felelős: **Turcsányi Gyula.**

Nyom. Gámán J örök. Kolozsv.